

Rozdział VI

OKRES WSTĘPNY I PRZYGOTOWANIE DO PIERWSZEJ KONSEKRACJI

CELE I WYZWANIA

229. [Zaangażowanie formacji początkowej] Okres Wstępny stanowi etap formacyjny fundamentalny a zarazem delikatny. Wymaga on od poszczególnych Instytutów zapewnienia indywidualnego prowadzenia, dostosowanego do możliwości rozwojowych każdego kandydata, ewangelicznej atmosfery, pogodnej, bogatej w wartości, podtrzymywanej przez radosne świadectwo formatorów i wspólnoty, karmionego autentycznym doświadczeniem i głębokim charyzmatem założycielskim¹. Rzeczywiście „nowicjat, którym rozpoczyna się życie w instytucie, zmierza ku temu, żeby nowicjusze dokładniej rozpoznali Boże powołanie i to właściwe danemu instytutowi, by doświadczyli sposobu życia instytutu, uformowali umysł i serce jego duchem, a także by można było potwierdzić ich zamiar i zdatność”². Innymi słowy, cel Okresu Wstępnego można by określić jako czas pełnego wprowadzania w tę formę życia, jaką Syn Boży przyjął i proponuje nam w Ewangelii. „Zważywszy, że ideałem życia konsekrowanego jest upodobnienie się do Pana Jezusa (...), cała formacja powinna zmierzać przede wszystkim do osiągnięcia tego celu. Ma to być proces stopniowego przyswajania sobie myśli i uczuć Chrystusa ku Ojcu”³.

230. [Cel Okresu Wstępnego] Okres Wstępny powinien przygotować kandydatów do wstąpienia do Stowarzyszenia i dać im podstawową formację duchową. Program Okresu Wstępnego winien wzbudzić zainteresowanie ideałami naszego Stowarzyszenia, w taki sposób, aby kandydaci, składając pierwszą konsekrację, przekonani byli o ich powołaniu, świadomi przynależności do Stowarzyszenia i Zjednoczenia i byli gotowi do zaangażowania w ich zadaniach apostołskich⁴. Oprócz tego należy zweryfikować, czy kandydaci posiadają predyspozycje do podjęcia zadań w Stowarzyszeniu⁵.

231. [Podstawowe wyzwania] „Kandydat przyjęty do wspólnoty pallotyńskiej potrzebuje pomocy jako człowiek, jako chrześcijanin i jako przyszły palotyn”⁶. Podstawowe wyzwanie tego okresu to pogłębiony rozwój nie tylko w kierunku horyzontalnym, lecz także wertykalnym, który wyraża się w dynamicznym procesie, obejmującym wszystkie aspekty życia. Wymaga to od uczniów Pallottiego, aby była w nich żywa świadomość, że są stworzeni na podobieństwo Boże i powołani, aby razem z Nim odnowić to podobieństwo, poprzez konkretne wybory codziennego życia⁷. Innymi słowy, chodzi o otwartość na całościową formację, jako drogę wzrastania, podkreślając aspekty typowo pallotyńskie. Pożądane jest, aby w kandydatach zrodziło się pragnienie formowania się przez całe życie⁸.

TREŚĆ I PEDAGOGIA

¹ Por. RC, nr 4; PI, nr 45.

² Por. PI, nr 45.

³ Por. VC, nr 65.

⁴ Por. PSAK, nr 75; Zobacz także: DG, nr 7-9, ACTA SAC, tom XII, ss. 437-469.

⁵ Por. CG, nn 857-873. Patrz także nr 205 i 206 tego Ratio.

⁶ DG..., nr 7.

⁷ Patrz nr 3 i 127 tego Ratio.

⁸ Por. nr 35 tego Ratio

233. **[Wskazania ogólne]** Aby zrealizować cel i wyzwania Okresu Wstępnego należy:
- a) mieć jasną wizję etapu;
 - b) przygotować program, który uwzględni możliwości kandydatów, czasu i miejsca;
 - c) przygotować należycie formatorów i środowisko wychowawcze;
 - d) zastosować właściwą pedagogię, która korzysta z nauk o człowieku, jak psychologia, pedagogika, nie zapominając jednak, że „same środki psycho-pedagogiczne nie są w stanie zastąpić autentycznego kierownictwa duchowego”⁹.

KONCEPCJA ETAPU

235. **[Dopuszczenie]** Przy dopuszczeniu do Okresu Wstępnego należy przestrzegać kanonicznych warunków godziwości i ważności. Ich spełnienie pozwoli w przyszłości uniknąć licznych przykrych konsekwencji¹⁰. Ponadto należy zawsze pod uwagę kontekst społeczny-eklezyjny i moralny rodziny kandydata, jego predyspozycje do życia wspólnotowego i apostołskiego oraz służbę Stowarzyszenia w Zjednoczenia Apostolstwa Katolickiego i w Kościele powszechnym.

236. **[Czas trwania]** „Okres Wstępny trwa dwa lata. Dla ważnych powodów Generał, za zgodą swych Radców, może zwolnić kandydatów z jednego roku; Prowincjał, także za zgodą swych Radców, może zwolnić z sześciu miesięcy”¹¹. Okres ten „rozpoczyna się obrzędem poprzedzonym kilkudniowymi rekolekcjami”¹². Jego przebieg „obejmuje dwie części: jedną – zwaną także rokiem duchowym, zarezerwowaną na wprowadzenie kandydata z życie konsekrowane naszego Stowarzyszenia; drugą – poświęconą formacji duchowej, połączonej ze studium lub przygotowaniem zawodowym”¹³.

237. **[Czas Roku Duchowego]** Okres zarezerwowany na wprowadzenie kandydatów w życie konsekrowane w naszym Stowarzyszeniu, zwany inaczej rokiem duchowym, do ważności winien być odbywany w domu prawnie do tego przeznaczonym i winien trwać dwanaście miesięcy. Rok ten nie musi być jednak ciągły i może być odbyty w jakiegokolwiek części Okresu Wstępnego¹⁴, lecz obowiązuje ściśle i nie dopuszcza dyspensy. Wyższy Przełożony może pozwolić tylko na przyspieszenie pierwszej konsekracji najwyżej o 15 dni¹⁵. „Ponadto Wyższy Przełożony może pozwolić, aby zespół kandydatów przebywał przez pewien określony czas w innym domu Stowarzyszenia, przez niego wyznaczonym”¹⁶.

238. **[Czas poza Rokiem Duchowym]** Organizacja praktyczna tej części Okresu Wstępnego zależy od faktu, czy poprzedza ona rok duchowy, czy też następuje po nim. Jeśli poprzedza, ma charakter wprowadzenia; jeśli następuje po roku duchowym, ma charakter pogłębienia i uzupełnienia. Ta część Okresu Wstępnego może być odbyta poza domem roku duchowego. W tym przypadku Wyższy Przełożony wyznacza odpowiedniego formatora, aby towarzyszył kandydatom i zatroszczył się o właściwy dla nich program, stosowny do tego etapu formacji. Z ważnych powodów, Przełożony Generalny, za zgodą swych Radców, może zwolnić

⁹ PI, nr 52.

¹⁰ Por. PI, nr 49; KPK, kan. 597, par 1-2 i kan. 641-645; CG, nr 874-893; DG, nr 10-15.

¹¹ PSAK, nr 76.

¹² Tamże, nr 77.

¹³ DG, nr 66.

¹⁴ Por. PSAK, nr 289; DG, nr 67; CG, nr 890.

¹⁵ Por. PSAK, nr 76, 295 i 298; DG, nr 68.

¹⁶ DG, nr 68.

kandydata z jednego roku, a Przełożony Prowincjalny, także za zgodą swych Radców, z okresu sześciu miesięcy¹⁷.

239. **[Wizja całościowa]** Formacja w Okresie Wstępnym ma pomóc kandydatowi w rozwoju jego osobowości i utwierdzeniu w powołaniu, tak by po złożeniu konsekracji mógł on w pełni i odpowiedzialnie, zgodnie z wymaganiem Świętego Założyciela¹⁸, włączyć się w realizację charyzmatu, duchowości i zadań Stowarzyszenia, które „jest częścią integralną Zjednoczenia Apostolstwa Katolickiego”¹⁹.

240. **[Zadania podstawowe]** W tym celu Prawo Podstawowe Stowarzyszenia wyszczególnia w formacji kandydatów trzy zasadnicze zadania:

- a) kształtowanie dojrzałości ludzkiej;
- b) rozwój życia duchowego;
- c) przygotowanie do życia i zadań w Stowarzyszeniu i Zjednoczeniu Apostolstwa Katolickiego. Realizacja tych zadań polega na utwierdzeniu się kandydata w powołaniu, wprowadzenie go w charyzmat Założyciela i w życie wspólnotowe oraz stopniowe przygotowanie do realizacji konkretnych zadań apostołskich²⁰.

OSOBA POWOŁANA

241 **[We współpracy wolnej i aktywnej]** Odpowiedzialność za formację, w pierwszej kolejności spoczywa na kandydacie, który kierowany i otoczony opieką w procesie zdobywania dojrzałości ludzkiej, w rozwoju życia duchowego i życia konsekrowanego, wspólnotowego i apostołskiego, właściwego dla Stowarzyszenia, w wolnej i czynnej współpracy z wychowawcami, dzień po dniu, stawia on czoła wyzwaniom drogi człowieka powołanego. W tym celu powinien posiadać wielką uległość Jezusowi Chrystusowi, który jest pierwszym formatorem. „Ta współpraca ma miejsce, gdy kandydat: akceptuje, jako własne, cele Okresu Wstępnego i program ich realizacji, i stara się o wcielenie ich w życie [...], włącza się we wspólnotę Okresu Wstępnego i usiłuje, wraz z innymi, tworzyć prawdziwą wspólnotę, która się opiera na braterstwie i zaufaniu”²¹. To może dokonać się tylko w klimacie wiary, w środowisku modlitwy, w postawie wzajemnego zaufania i dyspozycyjności oraz spokojnego, otwartego i uczciwego dialogu. Innymi słowy, chodzi o zdobycie, tak ze strony kandydata, jak i tego, który go prowadzi, sztuki poddania się łasce i towarzyszenie kandydatowi, nie zaś uprzedzanie, ani śledzenie go²².

242 **[Różnorodność kandydatów]** Kandydaci rozpoczynający Okres Wstępny prezentują różny poziom kultury ludzkiej i chrześcijańskiej. Niektórzy przebywają już w Stowarzyszeniu od kilku lat, finalizując studia filozoficzne. Trzeba więc poświęcić osobną uwagę każdemu kandydatowi, aby mógł posuwać się naprzód w miarę własnych możliwości oraz by dostosować do nich treść formacji i jej metody²³. Przy okazji, należy zaznaczyć, że nie istnieją sztywne normy formacyjne, gdyż winna ona być dostosowana do konkretnej osoby, uwzględniając czas i sposób właściwy dla każdego kandydata. Wymaga to, od kandydata,

¹⁷ Por. Tamże, nr 71-74; Patrz także: Dokumenty XII Nadzwyczajnego Zebrania Generalnego, „Nowicjat”, nr 2.

¹⁸ Por. PSAK, nr 67, 69 i 75; DG, nr 8.

¹⁹ PSAK, nr 1.

²⁰ Por. Tamże, nr 67, 69 i 75; DG, nr 9.

²¹ DG, nr 57.

²² Por. tamże, nr 57; PI, nr 29. Zobacz także nr 55-62 tegoż *ratio*.

²³ Por. PI, nr 51

wychowawców i całego Stowarzyszenia odpowiedzialnej wolności, szczerego szacunku za otrzymane powołanie i nie ulegania pokusie bierności i jałowemu powtarzaniu.

249. **[Miejsce]** Okres Wstępny winien odbywać się w odpowiednim miejscu, w domu prawnie do tego przeznaczonym²⁴, aby stworzyć właściwe warunki do pogłębienia powołania. Dlatego miejsce i czas Okresu Wstępnego powinny być tak wybrane, by kandydaci mogli w nim znaleźć klimat sprzyjający głębokiemu zakorzenieniu się w życiu Chrystusa²⁵. Istotnie, „nie jest wskazane umieszczanie nowicjatu w środowisku i kulturze obcej pochodzeniu i językowi ojczystemu nowicjuszy. Lepsze są nowicjaty małe, ale zakorzenione w danej kulturze. Chodzi tu głównie o to, by nie mnożyć problemów podczas tego okresu formacji, który winien doprowadzić do zrównoważenia osobowości i w którym relacje między nowicjuszami a mistrzem nowicjatu winny być jak najłatwiejsze oraz umożliwiać pełne wzajemne porozumienie i wyjaśnienie wszystkich delikatnych problemów, jakie wiążą się z początkiem trudnej drogi duchowej. Poza tym przeniesienie do innej kultury właśnie w tym momencie zwiększa ryzyko przyjęcia fałszywych powołań lub przeoczenia ewentualnych niewłaściwych motywów”²⁶. Tak więc, wskazane jest, aby Okres Wstępny odbywał się w kraju, kulturze i języku ojczystym kandydatów.

[...]

APLIKACJE PRAKTYCZNE

268. **[Warunki przyjęcia]** Przyjęcie do Okresu Wstępnego wymaga spełnienia wszystkich warunków przewidzianych Prawem powszechnym Kościoła oraz Prawem naszego Stowarzyszenia²⁷. Na podkreślenie zasługują:

- a. *odpowiedni stopień dojrzałości naturalnej i chrześcijańskiej*, tak by w Okresie Wstępnym nie trzeba było cofać się do poziomu podstawowej formacji ogólnej czy zwykłego katechumenatu²⁸;
- b. *podstawowy poziom kultury ogólnej*, odpowiadający tej, jakiej można oczekiwać od młodego człowieka wykształconego w normalnym systemie oświaty danego kraju. Przyszli nowicjusze winni przede wszystkim posługiwać się biegle językiem używanym w Okresie Wstępnym. Jeśli chodzi o kulturę podstawową, należy się jednak liczyć z sytuacją pewnych krajów czy środowisk społecznych, w których nauczanie szkolne pozostaje na względnie niskim poziomie, a z których Pan powołuje kandydatów do życia zakonnego²⁹;
- c. *równowaga uczuciowa*, zwłaszcza w dziedzinie płciowej, która polega na akceptacji drugiego człowieka, mężczyzny czy kobiety, z poszanowaniem dla jego odrębności. Można odwołać się do badania psychologicznego, licząc się jednak z prawem każdej osoby do ochrony własnej prywatności³⁰.
- d. *Zdolność do życia we wspólnocie, pod władzą przełożonych*. Zdolność ta sprawdzi się lepiej w Okresie Wstępnym, lecz zagadnienie winno być postawione wcześniej. Kandydaci powinni zdawać sobie sprawę, że poza życiem w instytutcie zakonnym są także inne drogi, na których można całkowicie poświęcić się Bogu³¹.

²⁴ Por. Tamże, nr 67.

²⁵ Por. PI, nr 50.

²⁶ PI, nr 47.

²⁷ Por. KPK, kan. 641-645; PSAK, nr 65; DG, nr 10-15.

²⁸ Por. PI, nr 42-43. odnośnie do tego problemu dokument stwierdza: „Zdarza się bowiem, że zgłaszający się kandydaci nie przeszli wszystkich etapów inicjacji chrześcijańskiej (w dziedzinie sakramentów, doktryny, moralności) i brak im pewnych elementów normalnego życia chrześcijańskiego” (nr 43).

²⁹ Por. Tamże, nr 43.

³⁰ Por. Tamże; Zobacz także nr 168-169 tegoż *ratio*.

³¹ Por. Tamże.